

את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה. ארצי, דלא שלטא עליה רוח מסאבו, בההוא גופא דלכון, דאשתאיב ביה רוח מסאבו, דקא מיתין לקברא ליה בארצי, אתון מסאבין לה, לאסתאבא ביה. אי לא דעביד קדשא ברין הוא אסוותא לארעא, דהא פיון דאתבלי ההוא גופא, נשיב קדשא ברין הוא רוחא מלעילא, ודחי ליה לההוא רוח מסאבא לבר, דהא איהו חס על ארעיה.

יוסה, לא שליט על גופיה רוח מסאבא לעלמין, אף על גב דנשמתייה נפקת ברשו אחרא. מאי טעמא. בגין דלא אתמשיף בחיייו בתר רוח מסאבא. ועם כל דא, לא בעא דגופיה יסלקון ליה לאתקברא בארעא קדישא, אלא אמר, (בראשית ג) והעליתם את עצמותי, ולא גופי.

יעקב לא מית, וגופיה אתקיים בקיומא תדיר, ולא דחיל לסטרא אחרא, דהא ערסיה הוה שלים, בשלימו דנהורא עלאה, בנהירו דתריסר שבטין, ובשבועים נפש, בגין פך לא דחיל לסטרא אחרא, ולא יכיל לשלטאה עליה. ותו, דאיהו גופא דדיוקנא עלאה, דשפירו דיליה אחיד לכל סטריין, וכל אינון שייפין דאדם קדמאה הוו אחידן ביה. ועל דא כתיב ביה, (בראשית מז) ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים, גופא שלים. ועל דא ויחנטו הרופאים את ישראל, דגופיה יהא קאים בקיומא. והכי אצטריך. שאר בני עלמא דנפקת נשמתייהו בארעא קדישא, נפשא וגופא אשתזיב מפלא.

תלת שמהן אקרי נשמתא דבר נש, נפש, רוחא, ונשמתא. וכלהו כלילין דא בדא,

שלא שלטה עליה רוח טמאה באותו גוף שלכם שנשאבה בו רוח טמאה, שמביאים לקבר אותו בארצי - אתם מטמאים אותה להטמא בו. אם לא שעשה הקדוש ברוך הוא רפואה לארץ, שהרי שפיון שנבלה אותו גוף, משיב הקדוש ברוך הוא רוח מלמעלה ודוחה את אותה רוח טמאה החוצה, שהרי הוא חס על ארצו.

על יוסף לא שלט גופו רוח טמאה לעולמים, אף על גב שנשמתו יצאה ברשות אחרת. מה הטעם? פי לא נמשך בחייו אחר רוח טמאה, ועם כל זה לא רצה שיעלו את גופו להקבר בארץ הקדושה, אלא אמר (בראשית ג) והעליתם את עצמתי, ולא גופי.

יעקב לא מת, וגופו התקיים בקיום תמידי ולא פחד מהצד האחר, שהרי מטתו היתה שלמה בשלמות האור העליון באור של שנים עשר שבטים ובשבועים נפש, משום פך לא פחד מהצד האחר ולא יכל לשלט עליו. ועוד, שהוא גוף של דיוקן עליון שייפיו אחוז לכל הצדדים, וכל אותם איברי אדם הראשון היו אחוזים בו, ולכן כתוב בו (שם מז) ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים. גוף שלם. ולכן ויחנטו הרופאים את ישראל, שגופו יהיה עומד בקיום. וכך צריך שאר בני העולם שנשמתם יצאה בארץ הקדושה, הנפש והגוף נצולים מהכל.

בשרשה שמות נקראת נשמת האדם: נפש, רוח, ונשמה. וכלם כלולים זה בזה, ובשלשה מקומות נמצא כחם. הנפש הזו נמצאת בתוך הקבר עד שהגוף נרקב בעפר, וכזה היא מתגלגלת

ובתלת דוכתי אשתכח חילייהו. נפש דא, אשתכחת גו קברא, עד דגופא

בעולם הזה להמצא בתוך החיים ולדעת בצער שלהם, ובשעה שהם צריכים, היא מבקשת עליהם רחמים.

הרוח הזו היא נכנסת לגן שבארץ ומצטיירת שם בדיוקן הגוף של העולם הזה במלבוש אחד שמתלבשת שם, וזו נהנית שם בהנאות וכסופים בזיו שבגן, ובשבתות וחדשים וזמנים היא עולה למעלה, ונהנית שם ושבה למקומה. ולכן כתוב (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. תשוב ודאי, בזמנים הללו שאמרנו.

הנשמה עולה מיד למקומה לאותו מקום שיצאה ממנו, וזוהי שבשבילה מאיר הגר להאיר למעלה, זו לא יורדת למטה לעולמים. בזה נכללת מי שנכללת מכל הצדדים, ממעלה וממטה. ועד שזו לא עולה להתקשר (במקומה) בפסא, לא מתעטרת הרוח בגן שבארץ, והנפש לא מתישבת במקומה. כיון שהיא עולה, לכלן יש מנוחה.

ובשצריך לבני העולם, פשהם בצער והולכים לבית הקברות, הנפש הזו מתעוררת והולכת ומשוטטת ומעוררת את הרוח, ואותה רוח מעוררת אצל האבות, ועולה ומעוררת את הנשמה, ואז הקדוש ברוך הוא חס על העולם, והרי בארנו. ואף על גב שהרי התעוררו דברי הנשמה הללו בגונים אחרים, כלם עולים במשקל זה, וזהו ברור הדבר, והכל אחד.

ובשהנשמה מתעפכת מלעלות למקומה, הרוח הולכת ועומדת בפתח הגן עדן, ולא פותחים לה פתח, והולכת ומשוטטת, ואין מי שישגיח בה. הנפש הולכת

אתבלי בעפרא, ובדא מתגלגלת האי עלמא, לאשתפחא גו חייא, ולמנדע בצערא דלהון, ובשעתא די אצטריכו, בעאת רחמי עליהו.

רוחא דא, איהו דעאל בגנתא די בארעא, ואצטייר תמן, בדיוקנא דגופא דהאי עלמא, בחד מלבושא דמתלבשא תמן. ודא אתהגי תמן בהנאין וכסופין בזיוא דבגנתא. ובשפתי וירחי וזמני, סלקא לעילא, ואתהגי תמן, ותב לאתריה. ועל דא כתיב, (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. תשוב ודאי, בהגי זמנין דקאמרן.

נשמה איהי סלקא מיד לאתרהא, לההוא אתר דנפקת מתמן, ודא איהי דבגינה אתנהירת בוצינא, לאנהרא לעילא. דא לא נחתת לתתא לעלמין, בדא אתפלילת, מאן דאתפלילת מפל סטרין מעילא ומתתא. ועד דהאי לא סלקא לאתקשרא (נ"א בדוכתהא) בכורסייא, לא מתעטרא רוח בגנתא די בארעא, ונפש לא מתישבא בדוכתהא. כיון דאיהי סלקא, פלהו אית להו נייחא.

וכד אצטריך לבני עלמא, פד אינון בצערא, ואזלי לבי קברי, האי נפש אתערת, ואיהי אזלא ומשטטא, ואתערת לרוח, וההוא רוח אתער לגבי אבהן, וסליק ואתער לגבי נשמה, וכדין, קדשא בריך הוא חייס על עלמא, והא אוקימנא. ואף על גב דהא אתערו מלין אלין דנשמתא בגונון אתרנין, פלהו סלקין במתקלא, דא, ודא איהו ברירה דמלה, וכלא חד.

וכד נשמתא אתעפכת מלסלקא לדוכתהא, רוחא אזלא וקיימא בפתחא דגנתא דעדן, ולא פתחין לה פתחא, (ד קמ"ב ע"א) ואזלא ומשטטא, ולית מאן דישגיח בה. נפש

אזלא ומשטטא בעלמא, חמאת לגופא דסלקא תולעין, ובההוא דינא דקברא, ומתאבלת עליה, כמה שבארוה שכתוב, (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. (י) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכלא איהו בעונשא. עד דנשמה אתקשרת בדוכתהא לעילא, וכדין פולהו מתקשרין בדוכתייהו.

בגין דכל הגי תלת, קשורא חדא אינון, כגוונא דלעילא, ברזא דנפש רוח ונשמה, דכלא חד, וקשורא חד. נפש: לית לה נהורא מגרמה כלום, ודא איהו דמשתתפא ברזא דגופא חד, לאענגא ולמיזן ליה, בכל מה דאצטרין, כמה דאת אמר (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ביתה, דא איהו גופא, דאיהי זנא ליה. ונערותיה, אלין אינון שייפין דהאי גופא.

רוח: דא איהו דרכיב על האי נפש, ושלטי עליה, ונהיר לה בכל מה דאצטרין, ונפש איהו כרסייא להאי רוח. נשמה: איהי דאפיקת להאי רוחא, ושלטיט עליה, ונהירת ליה ביהוא נהורא דחיים, ויהוא רוח תליא בהאי נשמה, ואתנהיר מנה ביהוא נהורא דנהיר. ההוא נפש, תליא בהאי רוח, ואתנהירת מניה, ואתזנת מניה, וכלא קשורא חד.

ועד דהאי נשמה עלאה, לא סלקא גו נביעו דעתיקא דעתיקין. סתימא דכל סתימין, ואתמליא מניה, בגין דלא פסיק. רוח דא לא עאל בגנתא דעדן, דאיהו נפש, ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן, ונשמה לעילא. נפש דא אתישבת (ס"א לא אתישבת) בדוכתהא גו גופא לתתא. כגוונא דא, כלא לתתא הכי מתפרשן בבר נש, ואף על גב

ומשוטטת בעולם, רואה את הגוף שמעלה תולעים וקאותו דין של הקבר, ומתאבלת עליו, כמו שבארוה שכתוב, (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. והכל הוא בענש. עד שהנשמה נקשרת במקומה למעלה, ואז כלם נקשרים במקומם.

משום שכל שלשת אלו הם בקשר אחד, כמו שלמעלה, בסוד של נפש רוח ונשמה, שהכל אחד וקשר אחד. לנפש אין לה אור מעצמה כלום, וזוהי שמשתתפת בסוד של גוף אחד לענגו ולזון אותו בכל מה שצריך, כמו שנאמר (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ביתה - זהו גופא, שהיא זנה אותו. ונערותיה - אלו הם האיברים של הגוף הזה.

הרוח, זהו שרכיב על הנפש הזו ושולט עליה ומאיר לה בכל מה שצריך, והנפש היא פסא לרוח הזו. הנשמה, היא מוציאה את הרוח הזו, ושולטת עליו ומאירה לו באותו אור החיים, ואותה רוח תלוייה בנשמה הזו, ונאור ממנה באותו האור שמאיר. אותה נפש תלוייה באותה רוח, ונאורה ממנה ונזונית ממנה, והכל קשר אחד. ועד שנשמה עליונה זו לא עולה לתוף נביעת עתיק העתיקים, נסתר כל הנסתרים, ומתמלאת ממנו, משום שלא פוסק - הרוח הזו לא נכנסת לגן עדן, שהיא נפש, ולעולם הרוח לא שורה אלא בגן עדן, ונשמה למעלה. נפש זו מתישבת (לא מתישבת) במקומה בתוף הגוף למטה. כמו זה הכל למטה כף נפרדים באדם.

גב

דְּכַלְהוּ קְשׁוּרָא חֲדָא, נְשָׂמָה סְלֵקָא לְעֵילָא, גּוּ נְבִיעוּ דְּבִירָא. רִיחַ עָאל בְּגֻנְתָּא דְּעֵדָן, בְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא. נֶפֶשׁ אֲתִישְׁבָּא גּוּ קְבָרָא.

וְאִי תִימָא, נֶפֶשׁ לְעֵילָא, דְּאֲתִישְׁבַת גּוּ גּוּפָא בְּקְבָרָא, אֵן הוּא קְבָרָא. אֲלָא גּוּ הוּא קְלִיפָה תְּקִיפָא, וְעַל דָּא, נֶפֶשׁ בְּגוּוּנָא דָּא לְתַתָּא, וְכֹלָא דָּא כְּגוּוּנָא דָּא. וּבְגִין כַּךְ, תִּלְתַּת דְּרַגְיָן מִתְפָּרְשָׁן, וְאִינוּן קְשׁוּרָא חֲדָא וְרִזָּא חֲדָא. וּבְכֹל זְמַנָּא דְּגֵרְמִי אֲשַׁתְּכַחוּ גּוּ קְבָרָא, הָאִי נֶפֶשׁ אֲשַׁתְּכַחַת תַּמָּן. רִזָּא הַכָּא לְאִינוּן דִּידְעֵי אַרְחַ קְשׁוּט, דְּחִלִּי חֲטָאָה. בְּשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמַתָּא מִתְעַטְרָא לְעֵילָא, גּוּ עַטְרָא קְדִישָׁא, וְרוּחָא קָאִים בְּנִהִירוּ עֲלָאָה, בְּשַׁבְתִּי וַיִּרְחִי וּזְמַנִּי, הָאִי נֶפֶשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּרוּחַ נִחְתָּא מִגּוּ נִהִירוּ עֲלָאָה, לְדִירָא בְּגֻנְתָּא דְּעֵדָן נִהִיר וְנִצִּיץ, אִיהוּ קִימָא גּוּ קְבָרָא וְאֲתַגְלִימַת בְּדִירָקְנָא, דְּהוּת גּוּ גּוּפָא בְּקְדָמִיתָא, וְכֹל אִינוּן גֵּרְמִי בְּהוּא דִּירָקְנָא סְלֵקָן, וּמִשְׁבַּחָאן וְאוּדָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים לה) כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרֶנָּה יְיָ מִי כְמוֹךְ. אוֹמְרוֹת לָא כְּתִיב, אֲלָא תֹאמְרֶנָּה.

וְאֲדַמְרֵי אֲתִיהִיב רִשׁוּ לְעֵינָא לְמַחְמִי וְחֲמִי בְּלִילִיא דְּעֵייל (נ"א דְּנִפְיָק) שַׁבְתָּא, וְלִילִי יִרְחִי וּזְמַנִּי, כְּדִירָקְנִין עַל גְּבִי קְבָרִי, אוּדָן וּמִשְׁבַּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל טַפְשׁוּ דְּבִנֵי נֶשְׂאָ, קָא מְעַכְבָּא לְהוּ, דְּלָא יִדְעִין, וְלָא מִשְׁגִּיחִין עַל מָה קִימִין בְּהָאִי עֲלָמָא, וְלָא חֲשִׁשִׁין לְאַשְׁגַּחָא בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה בְּהָאִי עֲלָמָא, כֹּל שְׁפָן לְאַשְׁגַּחָא בִּיקְרָא דְּהוּא עֲלָמָא, וְעַל מָה קִימָא, וְאִיךְ מִתְפָּרְשָׁן מְלִין. בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּעֲלָמָא אֲתַדָּן, וְכִרְסִיא דְּדִינָא קִימָא, לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלָאָה,

וְאִיךְ עַל גְּבִי שְׁפָלָם קְשָׁר אַחַד, הַנְּשָׂמָה עוֹלָה לְמַעְלָה לְתוּף נְבִיעַת הַבְּאֵר. הַרוּחַ נְכַנְסַת לְגִן עֵדָן כְּמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה. הַנֶּפֶשׁ מִתְיֹשֶׁבֶת בְּתוּף הַקְּבָר.

וְאִם תֹּאמַר, הַנֶּפֶשׁ לְמַעְלָה שְׁמִתִּישְׁבַת בְּתוּף הַגּוּף בְּקְבָר, אִיפֹה הוּא הַקְּבָר? אֲלָא בְּתוּף אוֹתָהּ קְלִפָּה קְשָׁה, וְלִכְּן נֶפֶשׁ כְּמוֹ זֶה שְׁלֹמְעֵלָה, וְהַכֹּל זֶה כְּמוֹ זֶה, וְלִכְּן שֵׁשׁ דְּרָגוֹת נְפָרְדוֹת, וְהֵן קְשָׁר אַחַד וְסוּד אַחַד. וּבְכֹל זְמַן שְׁהַעֲצָמוֹת נִמְצְאוֹת בְּתוּף הַקְּבָר, הַנֶּפֶשׁ הַזֶּה נִמְצְאָת שָׁם. כְּאֵן יֵשׁ סוּד לְיוֹדְעֵי דְרַךְ הָאֵמֶת יִרְאִי חֲטָא. בְּשַׁעֲהַ שְׁהַנְּשָׂמָה מִתְעַטְרַת לְמַעְלָה בְּתוּף הַעֲטָרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַרוּחַ עוֹמְדָת בְּאוּר עֲלִיּוֹן בְּשַׁבְתוֹת וְחֲדָשִׁים וְזְמַנִּים - הַנֶּפֶשׁ הַזֶּה, בְּשַׁעֲהַ שְׁהַרוּחַ יוֹרְדַת מִתוּף הַאוּר הַעֲלִיּוֹן לְדוּר בְּגִן עֵדָן מֵאִיר וְנוֹצִץ, הִיא עוֹמְדַת בְּתוּף הַקְּבָר וּמִתְגַּלְמַת בְּדִירָקְנָן שְׁהִיָּה בְּתוּף הַגּוּף בְּתַחֲלָה, וְכֹל אוֹתָן עֲצָמוֹת עוֹלוֹת בְּאוֹתוֹ דִּירָקְנָן, וּמִשְׁבַּחוֹת וּמוֹדוֹת לְקְדוּשַׁת בְּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים לה) כָּל עֲצָמֹתַי תֹּאמְרֶנָּה ה' מִי כְמוֹךְ. לֹא כְּתוּב אוֹמְרוֹת, אֲלָא תֹאמְרֶנָּה.

וְאֲדַמְרֵי נִתְנָה רִשׁוֹת לְעֵין לְרֵאוֹת, הִיתָה רוּחָהּ בְּלִילָה כְּשֶׁנְּכַנְסַת (כְּשִׁיּוֹצֵאת) שַׁבְתִּי וְלִילוֹת חֲדָשִׁים וְזְמַנִּים כְּמוֹ דְּמִיּוֹת עַל גְּבִי הַקְּבָרִים מוֹדוֹת וּמִשְׁבַּחוֹת אֶת הַקְּדוּשַׁת בְּרוּךְ הוּא. אֲבָל טַפְשׁוֹת בְּנֵי הָאָדָם מְעַכְבָּת אוֹתָם שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים עַל מָה עוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא חוֹשְׁשִׁים לְהַשְׁגִּיחַ בְּכַבּוֹד הַמְּלָךְ הַעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֹּל שְׁפָן לְהַשְׁגִּיחַ בְּכַבּוֹד אוֹתוֹ הַעוֹלָם, וְעַל מָה עוֹמֵד, וְאִיךְ הַדְּבָרִים מִתְפָּרְשִׁים.

בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, כְּשֶׁהַעוֹלָם נִדוֹן וְכִסָּא הַדִּין עוֹמֵד לְמִלְךְ הַעֲלִיּוֹן לְדוֹן אֶת הַעוֹלָם, כֹּל נֶפֶשׁ וְנַפְשׁ